

**CASTRUL DE PĂMÂNT DE LA FĂLFANI —
ISBĂȘEȘTI, JUDEȚUL ARGES
RAPORT PRELIMINAR**

**CONSTANTIN C. PETOLESCU
ROMEO AVRAM
TEODOR ȚIOFLAN
LUCIAN AMON**

În continuarea planului de cercetări arheologice ale M. M. N., pentru anul 1995 s-a stabilit și necesitatea definitivării studierii castrelor de pământ din Dacia, în general, a celor din Dacia Sudcarpatică, în special.

În acest sens, după investigarea, în anii anteriori, a castrelor ce au avut și o fază de pământ, de la Castra Traiana¹, Romula², Răcari³, Bistret (?)⁴, Bumbăști-Jiu⁵, Vârtop⁶ și Plesa-Porțeni⁷, în vara anului 1995 s-a executat un sondaj pe locul în care fusese semnalat a fi existat un castru de pământ ce ar fi făcut parte din sistemul **limes-ului transalutan**.

Cercetările, executate **manu militari**, au fost realizate, printr-o colaborare fructuoasă și armonioasă, între specialiști din Muzeul Militar Național, Muzeul Județean Argeș, Universitatea și Institutul de arheologie „Vasile Pârvan” din București, prin semnatarii acestui prim raport, în perioada 15.VI—15.VII 1995.

Castrul de pământ de la Isbășești, com. Stolnici, jud. Argeș a mai fost semnalat în literatura de specialitate⁸, informațiile despre acesta fiind însă foarte vagi și lacunare, după știința noastră, până în acest an nemaifiind făcute niciodată săpături arheologice (fig. 1).

Având în vedere această situație, sondajul din acest an avea drept prin-

cipale obiective verificarea informațiilor referitoare la existența acestui castru de pământ în locul semnalat de literatura de specialitate, măsurarea lui, precizarea elementelor de fortificație (**fossa, herma, murus, vallum, drumuri**), eventuale construcții interioare, alte date privind existența acestuia (durata de funcționare), garnizoana, rol, etc.

Argeșul, hărăzit să devină leagăn și vatră de formare și organizare a Țării Românești, ca pârtaș la multe evenimente însemnate în evoluția progresivă a istoriei românilor, a moștenit o zestre culturală din cele mai bogate.☉

Arheologic, zona argeșeană se dovedește a fi unul din cele mai importante centre ale activității umane din paleoliticul inferior, Valea Argeșului fiind un străvechi punct de viață dacică și romană, apoi românească, învăluindu-și începuturile în negura timpului.

În acest sens, ne mărginim, cu această ocazie, să amintim doar fortificațiile romane situate pe actualul teritoriu al județului Argeș, fortificații care au avut și o fază de pământ: **Urluieni**⁹, **Isbășești**¹⁰, **Săpata de Jos**¹¹, **Albota**¹², **Purcăreni**¹³, **Voinești**¹⁴ și **Rucăr**¹⁵, exprimându-ne speranța că în anii următori, printr-o la fel de bună colaborare, să reușim

☉ Copiat cu drept de curat din N. Mateescu, *St. Cu. Pitești* 5, 1971, p. 146.

o cunoaștere mai profundă a acestor obiective de o deosebită importanță pentru istoria militară a Daciei romane.

În prima parte a existenței sale, sistemul defensiv al Daciei romane a cunoscut o fază în care cea mai mare parte (dacă nu chiar toate) a fortificațiilor sale aveau elementul de bază al incintei fortificate alcătuit dintr-un val de pământ și un șanț de apărare. Această fază de construcție a fortificațiilor sistemului defensiv este cunoscută în literatura noastră de specialitate sub numele de **faza de pământ a castrelor din Dacia romană**, de altfel denumirea „fază de pământ” fiind acceptată pentru întreaga frontieră a imperiului roman.

În afară de simpla ei menționare, în istoriografie s-a acceptat părerea că fortificațiile de pământ au fost construite imediat (în timpul) după războaiele dacice ale lui Traian, această ipoteză fiind, după părerea noastră, logică și posibilă.

În stadiul actual al cercetărilor arheologice, deși nu putem da un răspuns detaliat și mai ales, bine argumentat, în legătură cu această problemă, putem însă concentra observațiile rezultate din cercetările efectuate și formula păreri în legătură cu sistemul și tehnica de construcție, precum și cu datarea acestei faze.

Conform izvoarelor și studiilor speciale despre fortificații, castrele la faza de pământ, au în general, trei elemente principale de fortificație: **șanțul de apărare (fossa), valul de pământ (vallum) și palisada**, acestea fiind cunoscute sub numele de **munio** sau **munitiones**¹⁸.

Pentru Dacia lipsesc orice informații antice scrise în legătură cu sistemul de construcție al elementelor de fortificație, cu excepția inscripției de la Bumbesti¹⁹, singurele informații putând fi furnizate de cercetările arheologice.

Având în vedere cele arătate mai

sus, vom face o prezentare generală a săpăturilor efectuate în campania din anul 1995 la Fălfani Isbășești, detalii și alte aspecte vom încerca să le prezentăm cu ocazia sesiunii anuale de rapoarte arheologice.

Pentru a ne putea atinge obiectivele stabilite pentru anul 1995, au fost trasate două secțiuni (denumite S I și S II), lungi de S I = 126 m, S II = 142 m și late de 2 m.

Secțiunea întâi (S I), a fost orientată N—S, S II orientată E—V, fiind trasate în așa fel încât să poată fi surprinse șanțul (șanțurile) din fața castrului de pe toate cele patru laturi, precum și eventualele construcții interioare. Trasarea acestora, precum și lucrul propriu-zis a fost îngreunat datorită faptului că pe cea mai mare parte a lui este o pădure tânără și un număr mare de copaci au trebuit tăiați¹⁹.

Fossa de pe latura de nord apare, așa după cum se poate observa în acest moment, în S I, carourile 48—52, la —0,75 m, lată, la gură de cca. 9 m și adâncimea maximă față de stratul vegetal, de 4 m²⁰ (fig. 2).

Pe latura de sud, **fossa** a apărut foarte clar, în S I, carourile 4—7, la —0,50 m (fig. 3). Pe această latură șanțul are o lățime maximă la gură, de aproximativ 8 m și o adâncime maximă (tot față de stratul vegetal) de cca. 3 m²¹.

Șanțul de apărare de pe latura de est apare în S II, carourile 1—5, la —1 m având o lățime, la gură, de cca. 8 m și o adâncime maximă (față de nivelul actual), de cca. 3,50 m²² (fig. 4).

Fossa de pe latura de vest, mai puțin vizibilă în profil, apare în S II, carourile 67—63, la —0,75 m, lată la gură de cca. 8,50 m și adâncă de aproximativ 3 m²³ (adâncime maximă față de actualul nivel de călcare)

În capătul secțiunii, carourile 70—71 s-a putut constata o urmă ușoară

re ar putea constitui un al doilea zid de apărare pe această latură, dar în actualul stadiu al cercetării nu ne putem pronunța cu certitudine asupra acestui fapt.

Berma, apare pe latura de nord în S I, carourile 47—46, la $-0,75$ m (față de stratul vegetal) lată de cca. 3 m.

Pe latura de sud, **berma** apare în S I, carourile 8—9, la $-0,62$ m, lată de cca. 3,90 m.

Pe latura de est, **berma** apare în S II, carourile 5—6, la -1 m și este lată de cca. 2,70 m.

Pe latura de vest, **berma** (situație asemănătoare cu fossa de pe această latură) se observă cel mai greu, ea totuși a putut fi sesizată la S II, carourile 63—62, la $-0,75$ m, pe o lățime de ca. 2,50 m.

În ceea ce privește **incinta** propriu-zisă, după părerea noastră, în actuala fază a cercetării, era alcătuită din glijii de pământ (**muri cespiticii**) cu o grosime cuprinsă între 2—4 m. Acest lucru este sugerat și de faptul că în val (în interiorul castrului) se văd urmele de glijii, ceea ce ne conduce la ideea că **murul** propriu-zis alcătuit din glijii de pământ cu o înălțime destul de mare, s-a prăbușit, după părerea noastră în urma unor distrugerii violente (incendiu). Această stare de lucruri se poate constata pe toate cele patru laturi, dar cel mai bine se poate sesiza pe laturile de vest și est.

Valul de pământ pentru susținerea **murului**, pe latura de nord este sesizabil în S I, carourile 44—41, fiind **lat**, la bază de cca. **7,50 m** și **înalt** (atât cât se mai păstrează) de cca. **1,50 m²⁴**, în el fiind sesizate urme de bârnă.

Valul sudic a fost urmărit în S I, carourile 9—14, **lat** la bază de cca. **10 m** și **înalt de 1,50 m**, prezentând în compoziția sa bârne cu urme de arsură²⁵.

Valul de pe latura de est care prezintă cele mai bine păstrate urme de

glijii de pământ, se observă în S II, carourile 9—12, **lat**, la bază, de cca. **9 m** și **înalt** (înălțimea maximă păstrată) de cca. **1,20 m²⁶**.

Pe latura vestică, **valul** de pământ se conturează (din păcate, cel mai puțin vizibil) în S II, carourile 59—55, **lat** la bază, de cca. **9 m** și **înalt** de **2,30 m²⁷** (cât se mai păstrează acum). Și în acest val se observă foarte bine urmele de glijii, mai ales pe perețele sudic al secțiunii.

În ceea ce privește **via sagularis**, ea a fost identificată pe trei din cele patru laturi (nord, sud și est), situația prezentându-se astfel: **pe latura de nord** a putut fi sesizată, destul de puțin, în S I, caroul 40, la $-0,50$ — $-0,70$ m, fiind **lată** de **2 m**; **pe latura de sud** s-a observat mult mai bine, în S I, carourile 14—16, la $-0,40$ — $-0,50$ m, **lată** de cca. 3,50 m; **pe latura de est**, a putut fi identificată în S II, caroul 13, la $-0,40$ — $-0,60$ m, fiind **dată** de **2 m**. În toate cele trei cazuri semnalate, **via sagularis**, era alcătuită din pietre mici de râu. **Pe latura de vest, via sagularis**, dași nu a putut fi sesizată, probabil se găsea în caroul 54.

În ceea ce privește construcțiile din interiorul castrului, în această etapă a cercetării, nu putem să facem decât câteva constatări și observații, fără a putea da prea multe detalii. Astfel, în S I, caroul 31, $-0,24$ m, au apărut urmele temeliei unei construcții. Temelia este alcătuită din **cărămidă pisată** și **chirpic**, având **dimensiunile de 2 x 2 m**.

De aici a rezultat și un **piron**, fiind, probabil, folosit la îmbinarea părților de lemn ale construcției. Tot în S I, carourile 34—35, la $-0,20$ — $-0,25$ m au apărut urmele unei alte temelii, tot din **cărămidă pisată** și **chirpic**. Aceasta prezintă ușoare urme de arsură, este paralelă cu cea din caroul 31, **lungă** de **4,75 m** (2,05 m în caroul 34 și 2,27 m în caroul 35) și **lată** de **2 m**.

Cele două temelii au fost secționate, dar nu a putut fi sesizat nimic deosebit.

În stadiul actual al cercetării, din păcate, nu putem preciza despre ce construcție poate fi vorba.

Tot în interiorul castrului, dar în S II, carourile 41—50, au putut fi observate urmele unor construcții, probabil barăci. Aici au apărut mai multe cărămizi care prezentau aspectul unei construcții, precum și fragmente ceramice și o rășniță.

Înainte de a prezenta câteva concluzii ce se impun în urma campaniei de cercetări arheologice din vara anului 1995 de la Fâlfani - Isbășești (de fapt mai bine spus de la Isbășești) jud. Argeș, vom face doar o scurtă atenționare cu privire la porțile acestui castru.

În bibliografia anterioară, referitor la această problemă, se arată că acest castru avea o poartă pe singura latură accesibilă²⁸. Deși nu se fac referiri concrete, planul cunoscut al castrului²⁹ arată că este vorba de latura de nord.

Cercetările noastre au scos la iveală, pe **latura de sud**, câteva bârne cu urme puternice de arsură care ne pot conduce la ideea că, în acel loc, putea fi poarta de pe latura de sud a castrului. De asemenea, datorită puternicelor urme de arsură, putem exprima opinia, cu prudența necesară, potrivit căreia castrul a fost supus unei distrugerii violente, prin incendiere.

În încheierea acestei scurte prezentări a rezultatelor campaniei de cercetări arheologice din vara anului 1995 de la Isbășești, vom încerca să tragem câteva concluzii cu privire la importanța acesteia.

Astfel, pentru prima dată au fost efectuate cercetări de teren la această fortificație, confirmându-se exis-

tența în acest loc a unui castru de pământ.

Cu privire la elementele de fortificație, cercetările au atestat faptul că dimensiunile acestora se înscriu în limitele celor furnizate de izvoare sau de cercetările anterioare la acest tip de castru.

Șanțul de apărare este lat (pe cele patru laturi) între 8—9 m și adânc, între 2,10 — 3,10 m; **berma** este lungă de 2,50 — 3,50 m; **murul** alcătuit din glij de pământ (**muiri caspitiicii**), fiind lat de 2—4 m; **valul** de pământ, din interior, este lat între 7,50 — 10 m și înalt, între 1,20 — 2,30 m; **via sagularis** este lată, între 2 — 3,50 m.

Au fost măsurate cele patru laturi ale castrului, dimensiunile fiind următoarele: **latura de nord** = 88 m, **cea de sud** = 93 m, **de est** = 64 m și **de vest** = 66 m³⁰.

În ceea ce privește construcțiile anterioare, rezultatele acestui an au arătat existența lor, alcătuite din cărămidă, chirpic și lemn, fără a putea preciza, în acest moment, despre ce construcții este vorba.

Ca material arheologic, putem aminti un număr relativ mic de fragmente ceramice, un vârf de lance, cărămizi întregi și fragmentare, o rășniță fragmentară.

Tot în timpul acestei campanii, semnatarii acestei comunicări au executat o periegeză pe **limes-ul transalutan**, timp de două zile, pe traseul Urлуeni, Ghioca — Cochinești (Crâmpoia), Putineiu, Flămânda (Poiana), Băneasa, Roșiori de Vede, Gresiia. Din păcate, imaginea creată cu această ocazie a fost dezolantă: informațiile actuale cu privire la locul de amplasare a castrului, precum și a traseului Troianului sunt mai mult decât insuficiente, neclare și imperfecte. Cu foarte puține excepții (Urлуeni și Isbășești), castrulele sunt acoperite cu culturi, situația acestor te-

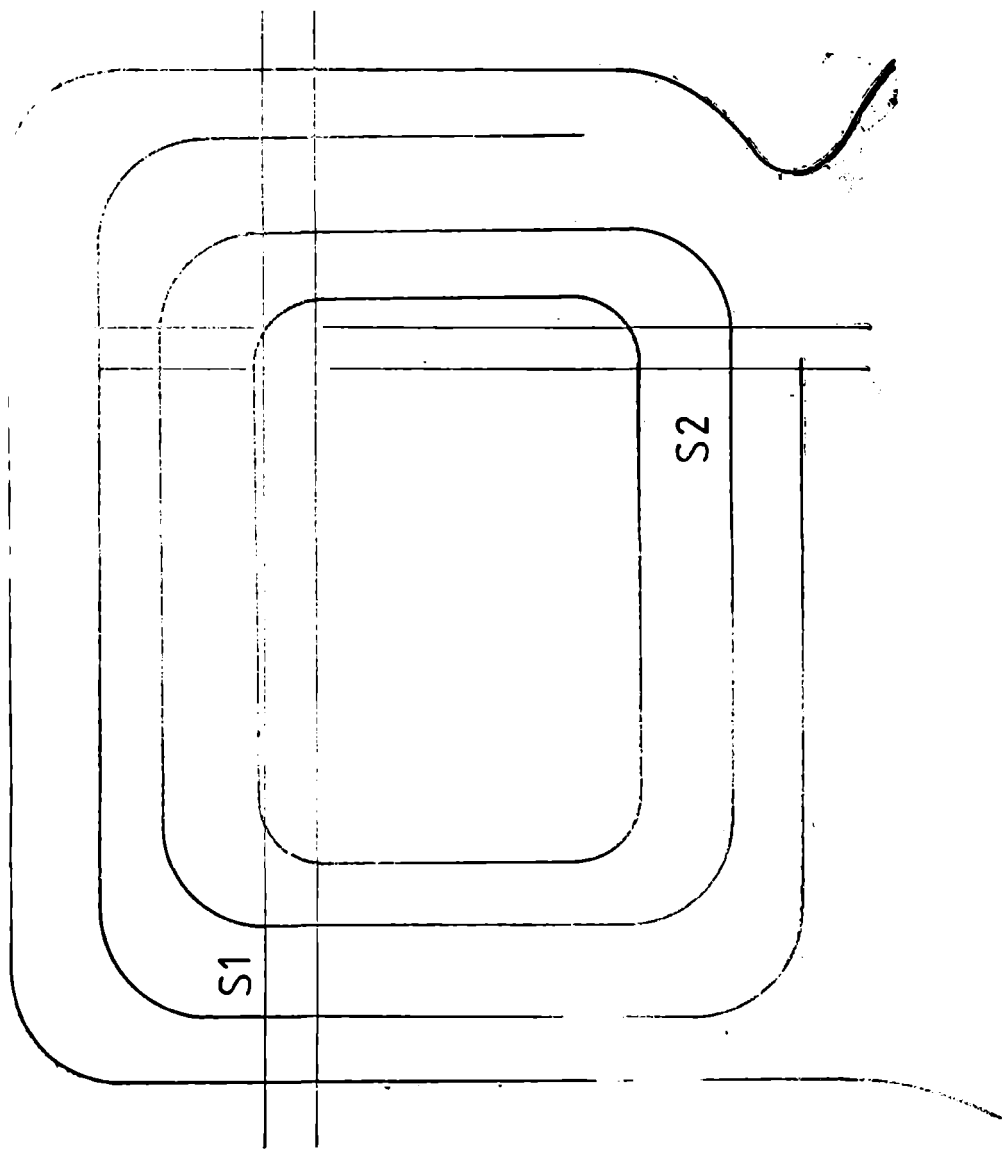

Fig. 1 = Planul castrului de pământ de la Isbășești, jud. Argeș, după „Oltenia Romană” de Dumitru Tudor

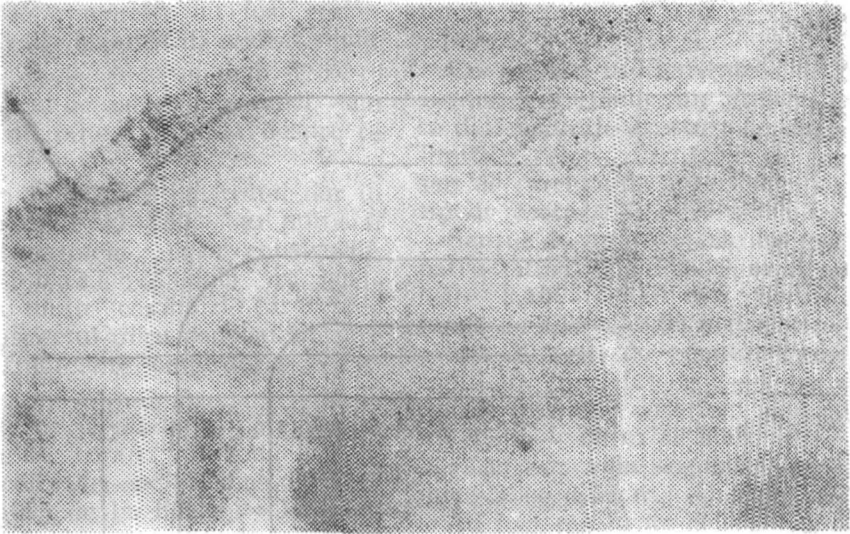

Fig. 2 = **Fossa** de pe latura de nord, castrul de pământ de la Isbășești, foto R. Avram.

Fig. 3 = **Fossa** de pe latura de sud, castrul de pământ de la Isbășești, foto R. Avram.

Fig. 4 = Fossa de pe latura de est, castrul de pământ de la Isbășești, foto R. Avram.

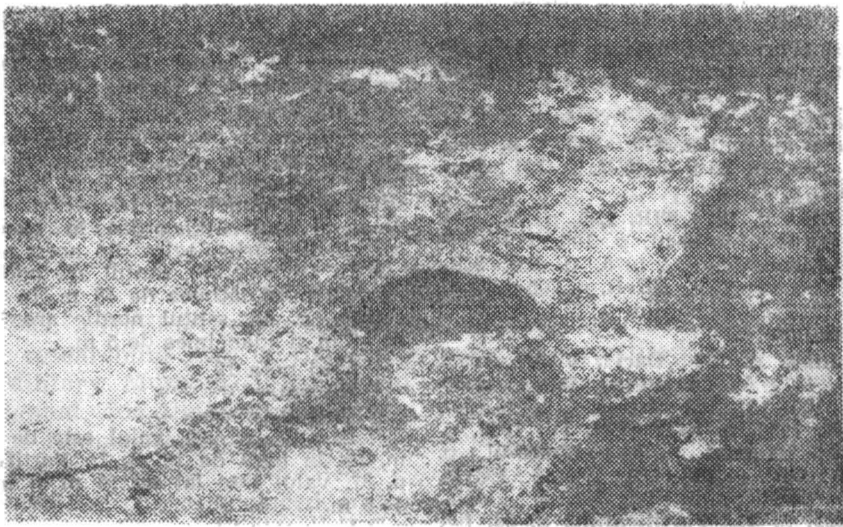

Fig. 5 = Râșnița din S II, careurile 44—45, castrul de pământ de la Isbășești, foto R. Avram.

renuri nefiind clarificată.

Se impun, din acest punct de vedere, măsuri foarte precise și energice din partea persoanelor cu atribuții în domeniul siturilor arheologice (mai ales în jud. Teleorman și Olt)

dar și din partea noastră, a cercetătorilor, pentru a putea clarifica într-o mai mare măsură, situația acestor fortificații cu o importanță deosebită pentru istoria militară a Daciei romane.

NOTE

¹ **Castra Traiana**, comuna Sânbotin, jud. Vâlcea, investigații în anii 1981—1985, 1990—1992 și 1994, confirmându-se prezența celor 2 faze constructive ale castrului, precum și garnizoana lui.

² **Romula**, sat Resca, jud. Olt, în anii 1966, 1968—1976, 1980—1983, precizându-se și faza de pământ a fortificației centrale și refacerea ei cu zid de cărămidă.

³ **Răcari de Jos**, jud. Dolj, în anii 1991—1992 constatându-se existența a 2 faze constructive a castrului: de pământ și de piatră.

⁴ **Bistret**, jud. Dolj, cetate romană târzie, din piatră, în anii 1985 și 1987 și, presupusul castru de pământ, în anul 1993.

⁵ **Bumbesti-Jiu**, jud. Gorj, în anii 1981—1985, punându-se în evidență fazele de pământ și de piatră ale castrului.

⁶ **Vârtop**, jud. Gorj, în anul 1993 evidențiindu-se elementele de fortificație și dimensiunile valului estic și poarta de ce latura vestică a castrului de pământ.

⁷ **Plesa (Porceni)**, jud. Gorj, în anul 1993 precizându-se elementele de fortificație pe laturile de est și vest.

⁸ **Fouilles**, p. 127, fig. 70; **Sistemul**, p. 86; **Limes-ul**, p. 109, 112; **DIVR**, p. 268; **OR⁴**, p. 279, gif 76/8; **ARDI**, p. 121; **Fortificațiile**, p. 87—88.

⁹ **Fouilles**, p. 132; **TIR**, L35, p. 76; **Sistemul**, p. 86; **Limes-ul**, p. 109, 112; **IX Intern. LimesKongr.**, 1978, p. 337—338; **OR⁴**, p. 308, fig 59/3; **ECvR**, p. 795; **ARDI**, p. 120—121; **Fortificațiile**, p. 87.

¹⁰ Vezi nota 8.

¹¹ **Fouilles**, p. 133; **Dacia**, V—VI, 1935—1936, p. 437; **V. Christescu**, **Istoria militară**, p. 150—151, 153; **Istros**, I, p. 73—80; **8CIV**, X, 1960, p. 192; **SCN**, IV, 1968, p. 197—206; **Sistemul**, p. 86; **Limes-ul**, p. 109, 112; **OR⁴**, p. 298—299; fig. 86; **ECvR**, p. 698; **ARDI**, p. 121—122, fig. 90; **Dacia**, 1—2, 1985, p. 47; **Fortificațiile**, p. 88, fig. 83.

¹² **Fouilles**, p. 128, fig. 71; **TIR**, L 35, p. 22; **Sistemul**, p. 86; **Limes-ul**, p. 109, 112; **OR⁴**, p. 258, fig. 76/3; **ARDI**, p. 122; **Fortificațiile**, p. 89, fig. 84.

¹³ **Fouilles**, p. 129, fig. 72; **TIR**, L 35, p. 60; **Sistemul**, p. 86; **Limes-ul**, p. 109,

112; **DIVR**, p. 494; **Olt⁴**, p. 290, fig. 76/4; **ARDI**, p. 122; **Fortificațiile**, p. 89, fig. 85.

¹⁴ **OR⁴**, p. 309; **Dacia**, 1—2, 1985, p. 46, 47; **Les camps**, **Studien**, p. 510, 511.

¹⁵ **SCIV**, VI, 1955, p. 87—89; **Dacia**, NS, 1961, p. 370, 375—376, 384—385; **OR⁴**, p. 297—298; **Limes-ul**, p. 109, 112; **DIVR**, p. 529; **AMN**, XXII—XXIII, p. 201—211.

¹⁶ **RE**, XIII, 1926, col. 577, (E. Fabricius); **Limes**, **Dizionario Epigr.**, IV, p. 1086 (G. Forni).

¹⁷ **V. Christescu**, **Istoria Militară**, p. 104; **C. Daicoviciu**, **La Transylvanie**, p. 163; **SCIV**, VIII, 1957, p. 217; **Ist. Rom.** I, p. 379.

¹⁸ **Caesar**, **BG**, 5: **Castra vallo fossaque munere**; **Hyginus**, 49, a lărgit cuprinsul termenului cu elemente noi, însă de bază au rămas tot trei: **munitio aestivalium observatur generibus fossa, vallo, cervolis, armis, aggere**. Se poate observa că termenii **cervolis** și **arvis** pot intra în categoria **valii**; **DA**, VI/1, p. 626 (R. Cagnat); **Munitio**, **DA**, III/2, p. 2034—2038 (A. de Rochas); **W. Fischer**, **Das romische Lager Insbesondere nach Livius**, Leipzig—Berlin, 1914, p. 19.

¹⁹ Mulțumim pe această cale domnului ing. Moraru Ion, șeful Ocolului Silvic Costești și domnului Mincă Dan, brigadierul silvic al comunei Stolnici pentru sollicitudinea și ajutorul acordat în executarea cercetărilor arheologice din acest an.

²⁰ În **OR⁴**, p. 279, șanțul are adâncimea de 1,50 m și lățimea de 18 m. În **Fortificațiile**, p. 88, șanțul nordic are lățimea de 18 m și adâncimea de 5 m.

²¹ Vezi nota 19.

²² **Ibidem**.

²³ **Ibidem**.

²⁴ În **OR⁴**, p. 279, valul este de 1,40—2 m, lat la bază de 15 m. În **Fortificațiile**, p. 87, valul este lat de 10 m și înalt de 4—5 m.

²⁵ Vezi nota 24.

²⁶ **Ibidem**.

²⁷ **Ibidem**.

²⁸ Vezi nota 8.

²⁹ **OR⁴**, p. 280, fig. 76/8.

³⁰ În literatura de specialitate referitoare la acest castru, vezi nota 8, dimensiunile fortificației sunt 84 x 120 pași.

ABREVIERI

ARDI = Cr. M. Vlădescu, *Armata romană în Dacia Inferioară*, București, 1983.

Caesar, B. G. = Caesar, *Comentarii de bello Galico*, București, 1964.

Christescu, V., *Istoria militară* = Christescu, V., *Istoria militară a Daciei romane*, București, 1937.

DA = Ch. Daremberg - Edm. Saglio, *Dictionnaire des antiquites grecques et roumaines*, Paris, I - VI.

Dacia = *Dacia. Recherches et decouvertes archeologiques en Roumanie*, București, I - XII, (1924 - 1947).

Dacia, NS = *Dacia. Revue d'Archeologie et d'Histoire ancienne*, Nouvelle Serie, București, (1957).

Daicoviciu C., *La Transylvanie* = C. Daicoviciu, *La Transylvanie dans l'antiquité*, București, 1945.

DIVR = Dicționar de istorie veche a României, București, 1976.

ECvR = D. Tudor și colectiv, *Enciclopedia civilizației romane*, București, 1982.

Fouilles = Gr. G. Tocilescu, *Fouilles et recherches archeologiques en Roumanie*, București, 1900.

Fortificațiile = Cr. M. Vlădescu, *Fortificațiile romane din Dacia Inferioară*, Craiova, 1986.

IX Intern. LimesKongr. = *Akten des IX Internationalen LimesKongresses*, Budapesta, 1978.

Ist. Rom., I = Academia Română, *Istoria României I. Comuna primitivă, sclavagismul, perioada de trecere la feudalism*, București, 1960.

Istros = Istros. *Revue roumaine d'arheologie et d'histoire ancienne. Les camps, Studien* = Petolescu C.C., *Les camps de la zone sous-carpatique de la Dacie. Studien zu den militargrenzen roms III*, 13. Internationalen LimesKongres Aalen, 1983, Vortrage, Forschungen und berichte zur vorund frugeschichte in Baden - Wurttemberg 20, Stuttgart, 1986, p. 510 - 513.

Limesul = Gudea N., *Limesul Daciei Romane de la Traianus (106) la Aurelianus (275)*, Acta Musei Napocensis, I/1977.

OR⁴ = Tudor D., *Oltenia romană*, ed. a IV-a, București, 1978.

RE = *Real Enciclopedie d. class Alter - tumswissenschaft*, (C. Pauly - Wissowa).

SCIV = *Studii și cercetări de istorie veche*, București, 1950 - 1974.

SCN = *Studij și cercetări de numismatică*, București.

Sistemul = Gudea N., *Sistemul defensiv al Daciei*, Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie din Cluj - Napoca, XVIII, 1975.

TIR, L 35 = *Tabula Imperii Romani*, București, 1969.

SUMMARY

In 1995, according to the archaeological researching plan of the National Military Museum, it has been investigated, for the first time, the earthen Roman camp from Fâlfani-Isbășești, com. Stolnici, dep. Argeș.

The Roman camp is placed on an elevation and it is surrounded, from three sides, by low valleys.

In this moment, the most important part of the Roman camp is covered by forest.

It has been researched, with priority, the fortified elements (*fossa, berma, murus, vallum, via sagularis*), which have been identified on all four sides of the Roman camp. It have been also escavated two longitudinal sections, out of which it has been discovered ceramical fragments, bricks, household and metallic objects.

It has been marked, with preliminary measurements, the limits of the Roman camp.